

F O A I E

pentru

MINTE, INIMA shi LITERATURA.

No. 22.

Dumineca 28. Maiu.

1840.

Domnului

Marelui Banu M. Ghica, capul De.
partamentului din neuntru, Presiden-
tul Eforiei scholeloru

etc. etc. etc.

ДОМНУА МЕШ,

ШКОЛАЛЕ АСТЪЗІ, МАІ МШАТ ДЕКЪТ ТОТ-
ДАШНА АШ АЖНС ОБЖЕТЛА ЛЪЗРІІ АМІНТЕ
ОБЩЕШІ. Фіе-каре дореце але бедеа ан-
флоритоаре ши споринд. Тоци пзринциї
де фамилие ачи аши ацїнтеазз окїї ши де
ачи ащептз вїиторла фїлор лор, ши ан-
деобше тот ромэнла ївїитор де бїнеав
Патріей сале де ачи ащептз лмїнареа,
Ферїчїреа ши слава єї. Гввернла де ачи а-
щептз сажбашї каре сз анцелеагз мзн-
тїиторелеї кзметерї ши сз кореспондз кз
пзрїнтещїлеї ангрїжїрї. Бїсерїка де ачи а-
щептз Преоцї лмїнацї карї сз ампзр-
тзшаскз кз спор ши дше дхжа вванге-
леї кзвїнтеле сале ла народ, ши сзла по-
взцїаскз ла мзнтїїре. Фзрз шкоале сз
нз ащепте нїменї нїчї пзрїнциї кснї, нїчї
фїїї кснї, ши прїн зрмаре нїчї Стат

БІНЕ ОРГАНИЗАТ ШІ БІНЕ КЪРМШТ ШІ ПЪ-
СТОРИТ.

ТРЕБШНЦА ШКОЛАЛОР МАІ ТОТДАШНА
А ФОСТ СІМЦІТЪ АН ЦАРА НОАСТРЪ, ШІ А-
ЧЕСТ СІМТІМЕНТ КЪ АДІВЪРАТ Н'А ПЪТЪТ
ФІ ДЕКЪТ О ТРАДІЦІЕ МОЩЕНІТЪ ДЕЛА ЧІІ
Д'ЪНТЪІЪ СТРЕБШНІ АІ НОЩІ ЧЕ АШ ДЕКЪ-
ЛІКАТ АН ДАЧА, ВІІНД ДІН АНЪШІ КЪІБЛА
АРТЕЛОР, САШ МАІ БІНЕ ДІН ДОМНІТОАРЕА
РОМЪ, ШНДЕ АНЪЗЪЗТЪРА ШІ АРТЕЛЕ ГРЕЦІЕІ
ШІ ІТАЛІЕІ АШ АЗСАТ АТЪТЕА МОНЪМЕНТЕ
ТРАІНІЧЕ КА ВІАКЪРІЛЕ. ДОВАДЪ АВЕМ КЪ РО-
МЪНІІ С'АШ ЦІНЪТ ОДАТЪ ДЕ О ПОТРІВЪ КЪ
ЧЕЛЕЛАЛТЕ НОРОАДЕ, ВРЕМІЛЕ АН КАРЕ С'АШ
СПРІЖІНІТ АЧЕСТЕ ДОЪ ПРІНЦІПАТЕ ДЕ СІНЪ,
ФЪКЪНД РЕСКОАІЕ, ШІ АНКІІНД ТРАКТАТЕ ПЕ
КАРЕ С'А РЕЗЕМАТ ФІІНЦА НОАСТРЪ ПОЛІТІКЪ,
ШІ КАРЕ НЪ СЕ ПЪТЕА ФАЧЕ ДЕ БЪРБАЦІ ФЪ-
РЪ КЪНОЩІНЦЕ ШІ НЕПРЕВЪЗЪТОРІ; ДОВАДЪ
АВЕМ РЕМЪШІЦІЛЕ РІСІПІТЕ ДЕ СТЪІНІ А ДЕ
БІБЛІОТЕЧІЛОР ПЪВАІЧЕ ШІ ПАРТІКЪЛАРЕ, ЧЕ
НЪ С'АР ФІ ПЪТЪТ АДЪНА ДЕ БЪРБАЦІ ЧЕ
НЪ АР ФІ ПІШТ СЪ ПРЕЦЪІАСКЪ АСЕМЕНЕА КО-
МОРІ. ТОТДАШНА АШ АВЪТ АЧЕСТЕ ДОЪ ПРІН-
ЦІПАТЕ ШКОАЛЕ, АН КАРЕ СЕ ЛЪМІНА НЪ НЪ-
МАІ ПЪМЪНТЕНІІ ЧІ ШІ СТЪІНІІ, АНКЪТ ШІ

РЪСИЯ АШИ КЪНОАЩЕ ПЕ АДМИНЪТОРИИ СЪИ ДЕ ШКОЛАРИ АИ АШЪЪЪМЪНТЕЛОР МОЛДОВЕНЕ. *)

АНЪЪЪЪЪЪРА АНЪЪЪ АН ВЕЧИ А АЕЪЪТ ТРЕ-
БЪИИЦЪ ДЕ ПАЧЕ ШИ ДЕ ОДИХЪЪ. СОАРТА ЧЕ
А ГОНИТ ПЕ ДАЧИА АНТРЕАГЪ, КЪ ТОАТЪ РЪ-
НА РОМЪНИЛОР ЛА АНЪЪЪЪЪЪРЪ, 'ИА ФЪКЪЪТ
АНЪЪЪ ДИН БЕАК АН БЕАК А РЕМЪНЕА МАИ
АНАПОИ, ДЕ КЪТ ЧЕГАЛААТЪ ПАРТЕ А ВЪРОПИИ
КЪ КАРЕ ОДАТЪ ЕИ ЕРА ДЕ О ПОТРИВЪ, ШИ
ЛА БРАЦ, ШИ ЛА АРМЕ, ШИ ЛА КЪНОЩИНЪЕ.
БОВЪ СЪЪ ЗИК, КЪ ЛИПЪИИДЪНЕ МАИ ТОДА'АЪНА
ПАЧЕА ШИ ОДИХЪНА, АМ ПЕРАДЪТ АНЧЕТЪА КЪ АН-
ЧЕТЪА ШИ АШЪЪЪМЪНТЕЛЕ ДЕ АНЪЪЪЪЪЪРА ШИ
КРЕЩЕРЕА ОБЩЕАСКЪ, САЪ ДЕ ШИ ЛЕ АМ АЕЪЪТ,
СЕ АФЛА АНЪЪЪ АН ПАРАЛИСИЕ. ДЪХЪА А АН-
ЧЕПЪТ А СЕ ТЪМПИ, НАЦИОНАЛИТАТЕА А СЕ
СТИНЪЕ ШИ РОМЪНЪА А СЕ ДЕУЕНЕРА ШИ А
СЕ ФАЧЕ ГАТА ДНЕАЛТЪ ШИ ПРАДЪ ЧЕАЪИ АН-
ТЪИЪ ВЕИИТ. РЪВНА АЪИ ЛА АНЪЪЪЪЪЪРЪ
С'А АНТРЕБЪИИЦАТ ДЕ СТЪЗИНИ АН ФЕАЪ-
РИМИ ДЕ КИОЪРИ ДЪНЕ ДЕОСЕБИТЕЛЕ ЕПОХЕ. ВИ
АНЪЪЪ ТОДА'АЪНА АЪ ФОСТ ГАТА А КЕАТЪИ
ШИ АЪ КЕАТЪИТ АНЪЕМЪНЪТОАРЕ СЪАМИ ШИ АН
НАРТЕ ШИ ДЕ ОБЩЕ. ДАКЪ РОАДЕЛЕ Н'АЪ
КОР.СОНЪС КЪ РЪВНА ШИ ЖЕРТФЕЛЕ ЛОР, ПРИ-
ЧИНА А ФОСТ САЪ АН НЕСТАТОРНИЧИА ВРЕМИ-
ЛОР, САЪ АН ОАРЕ КАРЕ ПРЕКЪЦЕТЪРИ ИНФЕР-
НАЛЕ, САЪ АН РЪЪА МЕТОД ШИ НЕАЖЪН-
ЦЪИЩЕРЕА ОРИГНОРАНЦА АНЪЪЪЪЪТОРИЛОР ТИМ-
ПИЛОР ТРЕКЪЦЪИ.

АНЪЪЪ ОРЪ КЪМ АЪ ФОСТ ШКОАЛЕ ТРЕКЪ-
ТЕ, ДАР АЪ ПЪСТРАТ СКЪНТЕЕА ДЪИИ ФОК
АНЪЪАЛИТ КЪ АНГРИЖИРЕ АН КЪМЪНЪА СТЪЪ-
МОШЕСК ШИ АЪСАТ ДЕ МОЩЕИРЕ ЛА ДЪМАШИ.

*) СЪ СЕ ВАЪЪ КЪВЕАИТЪА ДАЪИ ДАЕКСАН-
АРЪ ХЪЖДАЪЪ РОСТИТ ЛА ЕКАМЕНЪА ДИА
ХОТИН ШИ ПЪБЛИКАТ АН НО: 10 АЛ КЪ-
РИЕЪАЪИ. АЧЕСТ КЪВЕАИТ АТЪТА АЪТОРИ-
ТАТЕ ШИ АДЕЪЪР АРЕ, АНЪЪТ С'А ПЪТЪТ
ИАРТА ДЕ ЧИНЪРА РЪСКЪКЪ.

АЧЕЛЕ ШКОЛИ АЪ ПЪЪИТ, КА ВЪЖЪАИЛЕ ПОЛИ-
ТИЧЕ СЪ НЪ ПОАТЕ СПЪЛЪЕРА ДИН ПРЕЪНЪ КЪ
ЧЕНЪША ШИ СКЪНТЕЕА ЧЕА ДЪНЕ ДЪМЪ А АЧЕ-
ЛЪИ ФОК ДЪМЪЕЪИСК. КЪНА РОМЪНИИ СЕ А-
ФЛА ОАРЕ КЪМ МАИ ЛА АЪЪПОСТ, АНДАТЪ АЛ
АПРИНДЕА СПРЕ АНЪЪАЪИРЕА МОРАЛЪ А ДЪМА-
ШИЛОР ЛОР, ШИ АЕФЕА С'А ВЕЧИНИЧИТ ПЪНЪ
АН НИЩЕ ЗИЛЕ МАИ БЪНЕ КЪЛАДЪРА АНЪЪЪЪ-
ТЪРЕИ; АЕФЕА С'А ПЪСТРАТ А НЪ ДЕУЕРА ДЕ
КРИВЕЦЕЛЕ ЧЕ АЪ ТРЕКЪТ ПЪСТЕ ДАЧИА СЕМЪН-
ЦА АНЪЪЕТОАРЕ, ДИН КАРЕ СЪ ПОАТЪ РЕЪРИ
РОАДЕЛЕ ЧЕ СЕ АЩЕАПЪТЪ АН ЗИЛЕЛЕ НОАСТРЕ,
ШИ О АЕФЕА ДЕ СЪМЪНЦЪ АЪ ПЪРТАТ АН
ИНИМИЛЕ ЛОР КАНТИМИРИИ, ФИЛАРЕЦИИ, ИЕНАКИ
БЪКЪРЕЦИИ, ШЧА: АН СЪЖЪШИТ АЧЕА СЪМЪН-
ЦЪ ДИБОЛАТЪТЪ МАИ МЪАТ АН ИНИМА РЪ-
ПОСАТЪАЪИ ДОМЪЪ ГРИГОРИЕ ГИКА, ФРАТИЛЕ
ДОМЪИЕИ ТАЛЕ, ЛА ФЪКЪЪТ СЪ ПЪЕ ПЕАТРА
ЧЕА ДЪНЪТЪИЪ А ТЕМЕЛИИ ШКОАЛЕЛОР АН
ЛИМЕА ПАТРИИ; ЕИ СЪНТЕМ ДАТОРИ ОРЪ ЧЕ
БЪНЪ АН ИНТЕРВАЪА СКЪДЕРИИ НОАСТРЕ ШИ
ВЪДЪБИИ РОМЪНИИ ДЕ ПРИНЦИИ СЪИ ПЪМЪН-
ТЕНИ, ПЪНЪ ЛА РЕФОРМА АНЧЕПЪТЪ СЪЕТ
ДОМЪИРЕА РЪПОСАТЪАЪИ ДОМЪЪ,

А ВЕИИТ ВРЕМЕА АН СЪЖЪШИТ, КА АЧЕА-
СТЪ СЪМЪНЦЪ ПЪСТРАТЪ ШИ АЪСАТЪ ДЕ МО-
ЩЕИРЕ ДИН БЕАК АН БЕАК СЪ СЕ ПЪЕ АН
ПЪМЪНЪА СЪЪ ПРИНЧИОС, СЪ СЕ АПРЕ ДЕ
ВЪЖЪАИЛЕ ИЕРНИИ, СЪ СЕ КИЕМЕ ДИН ЧЕР АСЪ-
ПЪРИ ПЛОИЛЕ АЪИ АПРИЛИЕ ШИ МАИЪ ШИ СЪ'ШИ
ДЕА РОАДЕЛЕ САЛЕ АНЪЪТИТЕ АН ВРЕМЕА СЕ-
ЧЕРИШЪАЪИ. ДЪДЕ СЪНТ КЪАТИВАТОРИИ? — КАРЕ
ЕСТЕ ГЪЪДИНАРЪА? ЧЕ ФАЧЕ? ЧЕ НЪДЕЖАИ НЕ
ДЪ? — КЪЧЪ ПЪМЪНЪА Е БЪН, ВРЕМЕА Е
ПРИНЧИОАСЪ, АРГАЦИИ СЕ ПЪЪТЕСК. — АЧЕСТЕА
СЪНТ АНТРЕБЪРИЛЕ ДЕ ОБЩЕ; АЧЕАСТЪ ЕСТЕ
ОПИИИА АЪЪНЪ АМЪРЪЪ ШИАТЪ ШИ АНТЕМЕИАТЪ
АН ТОТ РОМЪНЪА; АЧЕАСТА АНТРЕАБЪ НАЦИА
ПРИН АНЪЪЪИЪЪТОРИИ СЪИ; АЧЕАСТА ВА СЪ
ЩЕ ОБЩЕАСКА АДЪНАРЕ.

Фарз сз въз атзта мішкаре вредні-
кз де ладз, тотд'агна м'а арс дорѣа
споріреї шї лмінзрїї пзмжнтѣлѣї мѣѣ де
нащере, каре орї кзт ма'р ѣрѣ ел, єѣ нѣ
почїѣ де кзт сз'а їѣбек шї сз'а респек-
ктез, кѣм їѣбеце ѣн фїїѣ ѣміліт пе о мѣ-
мѣ деснатѣратз. Де кѣмам деѣѣтат ан
лѣме, лѣї 'іам анкінат тоатз времеа,
тоатз жѣнецеа, тоатз вѣрѣвцїа, тоатз
старѣа, тоатз одїхна, тоатз фѣрїчїреа меа.
Скрїерїле меле вор фї марѣѣре шї ан трї-
ѣѣналѣа вїиторїмеї шї анантеа жѣдїкѣ-
цїї, ѣнде тоцї авем а не да респѣнѣл: де
нѣ вор фї вѣне, дар концїїнца меа, кѣ-
ѣтѣл кѣ каре ле ам скрїе се ва ведеа ан
тоате. ѣн кѣѣет ам авѣт: вїнеле Патрї-
еї, лїнїѣеа шї пачеа єї, анвоїреа мѣѣѣл-
реѣлор шї капѣлѣї єї, фѣрїчїреа антр'ѣн
кѣѣант а контїмпоранїлор меї шї ѣн вїї-
тор маї вѣн пентрѣ ѣрмашї. Ачѣста 'мі
а фост сїнгѣрѣл меѣ кѣѣет шї м'ам ѣї-
тат пе мїне шї пе копїїї меї . . . шї мѣ
почїѣ мжнѣїа кѣ н'ам фост сїмѣрїаш, чї
адївѣрат фїїѣ ал Патрїеї меле, кѣрїа ам
сѣѣжїт ка ѣн роѣ. Ачѣстѣ кѣѣет м'а фѣ-
кѣт шї ан анѣл трѣкѣт а мѣ адреса прїн
гласѣл вѣрїерѣлѣї ромѣнек кѣтре д. дї-
ректорѣл школѣлор кѣ скрїсореа пѣблїка-
тѣ ан Но. 70.

Аша ан време че се фак асемеѣеа ан-
трѣвѣрї мжнтѣїтоаре, мѣ сїмѣ шї єѣ да-
тор а нѣ тѣчеа ан асемеѣеа фѣрїчїте шї
лѣѣдате ампрѣїѣрѣрї, шї мѣ андрѣптез
кѣтре Домнїа Та, ка мїнїстрѣ че анфѣ-
цїшеѣї їѣвернѣл ан обѣѣаска адѣнаре, ка
антѣїѣ мѣѣѣлар ал вѣфорїеї школѣлор, ка
фрате ал Преа аннѣлѣцѣтѣлѣї нострѣ Домнѣ,
акѣрѣїа рѣвнѣз пентрѣ лѣмінареа сѣпнѣшї-
лор сѣї єсте кѣносѣѣтѣ, ка фрате ал а-
ѣлѣї Домнѣ, ал кѣрѣїа нѣме єсте анскрїе

ан фїе че пѣатрѣ а колеїѣлѣї дїн сѣ.
Сава ардїкат де джнѣл ан нїѣе времї,
кжнд анѣлѣареа ѣнеї школѣе єра де о по-
трївѣ кѣ лѣпѣдареа де тот шї де тронѣ
шї де вїацѣ; мѣ андрѣптез кѣтре д. Та
ка анѣшї рѣвнїтор шї протектор ал ан-
вѣцѣтѣрїеї пѣблїѣеї, ка ла ѣнѣл ла акѣрѣ-
їа рѣвнѣз шї сѣѣрѣїре є датоаре цара 3000
де школѣе ланкастерїане, че с'аѣ антѣме-
їат прїн сате; ка ла ѣн аматор шї анѣ-
рѣтор ал арѣлор каре, сѣрѣїне анкѣ ан
пзмжнтѣл нострѣ, афѣл сѣпїталїтеа ан
мѣѣѣеа, кѣрѣїа пѣї чеа д'ѣнтѣїѣ темелїе.

Трїї марї кѣвїнте, домнѣл меѣ, мѣ
андѣамнѣ а єшї ананте шї некїемат де
нїменї а мѣ андрѣпта кѣтре Домнїа Та
ан прїчїна школѣлор. Чѣл д'ѣнтѣїѣ кѣ
сжнт шї єѣ ромѣнѣ шї ам ачѣашї їнїмѣ
шї ачѣлаш глас кѣ тоцїї дїн прѣѣнѣ; ал
доїма кѣ сжнт татз де фамїліе, н'ам
ѣнде сз'мї крїек копїїї де кѣт ан ачѣсте
ашѣѣжїнте, пентрѣ кѣ шї де аш аѣеа
мїжлоѣе аї крїеѣе аїреа, гжндѣл меѣ нѣ
єсте ка сѣї крїек сѣрѣїнеѣе шї єї апої
сз трѣїаскѣ ромжнеѣе; коїѣ сз фак дїн
єї ромѣнї шї трѣѣѣе сз ѣїе чѣле ромжнеѣї,
шї лѣѣї шї обїѣїѣрї. Тїкѣлошї аѣ фост
пѣрїнцїї шї тїкѣлошї фїїї, карї орѣѣе с'аѣ
крїекѣт пентрѣ алт вѣак шї пентрѣ алтѣ
ѣарѣ шї аѣ трѣїт апої ан алт вѣак шї
ан алтѣ ѣарѣ! Іар чѣл д'ал трїеїлеа шї
маї маре кѣѣант єсте, кѣ ла фѣрмарѣе школ-
лѣлор ромжнеѣї, кжнд ампрѣїѣрѣрїле нѣ
їѣрта а се поменї шїчї нѣмеле де школѣ,
ам фост шї єѣ ѣнѣл дїн ачїї нѣрѣчїцї че
аѣ пѣе чѣле д'ѣнтѣїѣ пѣтре ан темелїа
лор, шї опт анї ам сѣфѣрїт ѣѣрѣїле їѣр-
нїлор ан мїжлоѣѣл крїеѣеѣлор, ка сз адѣн
шї сз анкїеїѣ о грѣматїкѣ, ка сз'мї фѣр'
меѣ о лїмеѣ, ка сз вѣтез терменїї ѣїїн-

целор, ка сз фак ансфршит ын крр де Грзматицк, Аритметикк, Географіе, Алуекрз, Цеометріе, Тригонометріе . . . ши ка сз прегзатек о парте дін анвзцзторії пѣваічі че се афлз астззі. Ачестз димекз асфел кѣм се скріе астззі де чїі карі о кѣноскѣ, есте а меа; дін кзрціле ачестеа дін каре се анкіе міка літера тѣрз а ачестѣї прінціпат, треї пзрці сжнт але меле, скрісе де міне саѣ тїпзріте кѣ авіреа меа, кѣ авіреа копілор меї; ачестз газетз каре с'а цїнѣт фзрз нічі ын ажзтор ан време де ынспрезече анї, ка сз спріжїнеск чїнстее компатріоцілор меї кз аѣ спріжїніт адекз ын анчепѣт, че прївеа ла амевнзтзціреа лор моралз, есте а меа. Ан време де доззечї де анї ыша меа а фост дескїсз ла тоці тїнерїї че аѣ авѣт треѣїнцз де сфатѣл меѣ; времеа меа а фост а лор; тіпографїа меа а фост гата а прїїмі остенеала орї кзрѣї тжнзр,

Да орї че с'а ворбіт ан пзмжнтѣл меѣ де нащере, еѣ н'ам авѣт нічі ын глас, пентрѣ кз ам фост ын ом фозрте не ансемнат ан сфатѣрї патріотїче; кжнд ансз се мішкз антребарее шкоаделор, се мішкз антребарее копілор меї ши аї тѣтѣлор пзрїнцилор, се мішкз антребарее ѣнеї прїчїні, ан каре 'мі ам петрекѣт тоатз віацз; се мішкз антребарее ідолѣлї меѣ, а сїнгѣреї меле нздїждї: Докѣл ачестеа нѣ мї'ла дат нїменї; сїнгѣр мї'ла ам креат, сїнгѣр де вѣнз воїе м'ам асемжрїт ан мїжлокѣл фостелор рѣїне дін сфжнтѣл Сава ка сз сѣффер, фоамеа, фрїгѣл ши деспрецѣл маї рѣѣ декжт тоате; есте о маре легзтѣрз антре ініма меа ши антре шкоалеле ромжнїцї, ши кжнд е ворба де джнселее, орї кжт воїѣ фї де нескотїт, орї кжт воїѣ ѣрж соціетзціле де

акѣм, орї де ынде воїѣ фї трас, віѣ ши мз пѣїѣ ла локѣл меѣ ши зїк кз ам ши еѣ ын глас; Дар! ам ши еѣ ын глас.

Де кжнд те аї нѣміт Домніа та вѣфор, ши де кжнд анторкжндѣте дін кзлзторїа дін Австріа аї анчепѣт а лѣа кѣ дін адїнсел ан черчетаре прїчїна шкоалелор, вѣз кз неанчечат кѣ маре стзрѣїре адѣнї маї ан тоате серїле ан оспелѣл Домніеї тале пе ДД. професорї, ка сз адѣнї пзрерї дала фїе-каре кѣм сз антокмецї шкоалеле ромжнїцї пе ын план маї лѣмінат ши маї потрївіт кѣ старее ноастрз. Прїн ѣрмаре мз мзїгжїѣ а креде, кз ши гласѣл меѣ ши пзререа меа вор фї прїїміте де Домніа та, ка сз алкзтѣїаскз дін прїѣнз кѣ а челор лалцї конфрацї професорї ын план потрївіт кѣ патріотїчеле дѣміталее кѣцетзрї.

Ка сз'мі даѣ пзререа, ка сз'мі спѣїѣ кѣцетзрїле меле, нѣ почїѣ фзрз а арзта ши кзте чеба дін челе че с'аѣ ѣрмат пзнз акѣм ан шкоале, каре аѣ фост прїчїна а немѣлцѣміреї общецї. Ка сз поатз е ши чеба вѣнѣ, треѣе сз адаѣкз чїнеѣа де пїлдз некѣвіїнца челор реле спре а нѣмаї кздеа антр'знселе. Ачестз ансрчїнарее че'мі ам лѣат асѣпрзмі, сѣнт сїгѣр кз амї ва маї аммѣлцї врзжмашїї; ансз кѣцетѣл меѣ есте бїнеле де обще, дорїнца меа есте асеменеа кѣ а тот ромжнѣлї бїне кѣцетзтор, ши віна меа нѣ есте алта, де кзт кз гжндїндѣмз ши еѣ ка тоці, ачееа че ворбеск алцїї ан парте, еѣ о ворбеск де обще, фзрз а мз аскѣнде де нїменї. Прїн ѣрмаре врзжмашїї меї ан ачестз прїчїнз нѣ вор пѣтеа фї алцїї, де кзт ачїа че аѣ фост саѣ вор пѣтеа фї врзжмашїї аї фєрїчїреї ши анантзрїї ромжнїлор. Ачїа антр'а кзрора мѣїні а фост віїторѣл

ЗНЕЙ ЧЕНЕРАЦІЇ АНТРЕЇ, А ЗНЕЙ ЖВНІМІ, АКЗРІА ВРЕМЕ ПЕРАДЪТЪ ДЕ ЗЕЧЕ АНІ КІАМЪ БЛЕГТЕМЪА ЛЪІ ДЪМНЕЗІЪ ШІ АА ОАМЕНІЛОР ПЕСТЕ ОРІ ЧІНЕ ВА КЪРТІ АСЪПРА КЪЦЕТЪАЛІ, ЧЕ А АНДЕМНАТ А СЕ ФАЧЕ НІЩЕ МЪНТЪІТОАРЕ ПРЕФАЧЕРІ АН ШКОАЛЕ.

ВЪ НЪ ВОІЪ АТІНЦЕ ПЕРСОАНА НІМЪАЛІ, АН АЧЕАСТЪ ЄСПОЗІЦІЕ; ДІН ПРОТІВЪ КЪТ ВОІЪ ПЪТЕА ВОІЪ АПЪРА ПЕ ОРІ ЧІНЕ, АА КЪРЪІА НЪМЕ ВОІЪ ФІ СІЛІТ А'А АРЪТА. ВОІЪ КОМБАТЕ АНСЪ СІСТЕМА ЧЕА ПЪНЪ АКЪМ А ШКОАЛЕЛОР, АСЕМЕНЕА КЪМ ВОР АВЕА ДРЕПТ А КОМБАТЕ ШІ ЪРМАШІІ НОЩРІ СІСТЕМА ЧЕ СЕ ВА АНТРЪДЪЧЕ ДЕ АЧІ АНАІНТЕ, ДАКА ДЪПЕ О ВРЕМЕ ДЕ ЗЕЧЕ АНІ НЪ ВААДЪЧЕ НІЧІ ЪН СПОР. ЧІНЕ ВА ФІ ПРІЕТЕН АА АДЕВЪРЪАЛІ ШІ ВОІТОР ДЕ БІНЕ АА ЖВНІМІІ, ВА ФІ ШІАА МЕЪ ВОІТОР ДЕ БІНЕ, ШІ АНСЪШІ ДАКА ВА ФІ АВЪТ ВРЕ ЪН АМЕСТІК АН СІСТЕМА ЧЕА ПЪНЪ АКЪМ А АНВЪЦЪТЪРІ ПЪБЛІЧЕ.

ЗЕЧЕ АНІ СЪНТ ДЕ КЪНА ДЪПЕ АЧЕАСТА СІСТЕМЪ СЕ АНВЪЦЪ ЦІІНЦЕЛЕ АН ЛІМЕА ПАТРІЕІ, ШІ РОАДЕЛЕ ШКОАЛЕЛОР АЪ РЕВОЛТАТ ТООТЪ ОБЩЕА АСЪПРЪІ ШІ АЪ ФЪКЪТ А СЕ МІШКА АТЪТЕА АНТРЕВЪРІ ВРЕДНІЧЕ ДЕ ЛАДЪА АН ОБЩЕАСКА АДЪНАРЕ. ВЪ АНСЪ НЪ ВОІЪ СЪ ІАЪ АЪКРЪРІЛЕ СПРЕ РЪЪ; ЄЪ ЗІК КЪ МЪ СІМЦ ДАТОР ЧЕЛЪІ ЧЕ А ФЪКЪТ АЧЕСТ РЕГЪЛАМЕНТ АА ШКОАЛЕЛОР, ШІ АМІ ПЛАЧЕ А КРЕДЕ КЪ СКОПЪА СЪЪ А ФОСТ СЪ ФАКЪ БІНЕ ШІ СЪ СЛЪЖАСКЪ РОМЪНІЛОР. ВІПЕРІІНЦА АНСЪ А ДОВЕДІТ КЪ А ФОСТ ФОАРТЕ ДЕФЪКЪТЪОС, ФОАРТЕ ПЪГЪБІТОР, ФЪРЪ ВОІЕА, ПОАТЕ, ШІ АНСЪШІ А ЧЕЛЪІ ЧЕ'А А АЪКРАТ. НЪ'МІ ПЛАЧЕ А КРЕДЕ КА АЦІІ, КЪ АА АЪКРАРЕА АЧЕСТЪІ РЕГЪЛАМЕНТ А ФОСТ ЪН ФЕА ДЕ ПРЕКЪЦЕТАРЕ АН ПАГЪБА РОМЪНЪАЛІ ШІ А ЛІМЕІ АЛІ. ЗІК АНСЪ, КЪ СІСТЕМА ШКОАЛЕЛОР АТЪТ А ФОСТ ДЕ ДЕФЕКЪТОАСЪ, АН КЪТ ДЕ АМ ФІ АВЪТ О СЪПЪЖІІРЕ СЪРЪ-

ІНЪ, ДАКА АЧЕАСТА АР ФІ ВРЪТ СЪ СІНГЪ ДЪХЪА НЪЦІОНАА ШІ СЪ ФАКЪ А СЕ АНВЪЦА ЦІІНЦЕЛЕ АН ЛІМЕЪ СЪРЪІНЪ ШІ АМПРОТІВА АЪМІНІЛОР ШІ ФІЛОСОФІЕІ ВЕАКЪАЛІ НОСТРЪ, Н'АР ФІ АФЛАТ ААТ АРЪМЕНТ МАІ ТАРЕ КА СЪ ДОВЕДЕАСКЪ ГРЕШІТ ШІ АН ПАГЪБА РОМЪНІЛОР, КЪ ЛІМЕА РОМЪНЕАСКЪ НЪ ПОАТЕ ФАЧЕ НІЧІ ЪН СПОР, ДЕ КЪТ АЧЕАСТЪ СІСТЕМЪ ЪРМАТЪ ПЪНЪ АКЪМ АН ШКОАЛЕ КЪ КАРЕ ЗЕЧЕ АНІ С'АЪ ПЕРАДЪТ АН ЗАДАР. ЪРМЪ МАІ ПЪТЕРНІКЪ ШІ ЪНЕАЛЪТ МАІ АНДЕМЪНАТІКЪ Н'АР ФІ ПЪТЪТ АФЛА ЪН АСЕМЕНЕА ВОІТОР ДЕ РЪЪ, КА СЪ ІСВЕАСКЪ ВІТОРЪА РОМЪНІЛОР ШІ СЪ СІНГЪ АНТР'ЖНШІІ ОРІ ЧЕ ДЪХЪ ДЕ НАЦІОНАЛІТАТЕ ДЕ КЪТ АЧЕАСТЪ СІСТЕМЪ. ЪР ФІ ЗІС ЪН АСЕМЕНЕА ВОІТОР ДЕ РЪЪ: ІАТЪ ДОВАДЪ, РОМЪНІЛОР, КЪ ЛІМЕА ВОАСТРЪ НЪ ПОАТЕ ФАЧЕ НІМІКЪ, ШІ МЪЛЦІ С'АР ФІ АНДЪПЛЕКАТ А КРЕДЕ КЪ АША ЄСТЕ, ФЪРЪ А СЕ ГЪСІ ПОАТЕ ЧІНЕВА СЪ РЪСПЪНЪЪ, КЪ ТРЕБЪЕ ДІОСЕБІТЕ АЧЕЛЕ АЪКРЪРІ ЪНЪА ДЕ АЛЪА: ЛІМЕА ШІ ЦІІНЦЕЛЕ, ДІН ДЪХЪА СІСТЕМІ АЧЕЦІА ДЕ ПРОСЕЛІТІСМЪ, ДЕ КЛІЕНТІСМЪ, ДЕ КІВЕРНІСААЪ, А АЧЕЦІІ СІСТЕМЕ АНТЕМЕІАТЕ ПЕ ФОРМЕ ШІ ПЕ ТІТЛЪРІ АН НЕАЪКРАРЕ ШІ КЪ СІМБРІІ ДІН АВЕРЕА ПЪБЛІКЪ. АКТІВІТАТЕА ЧЕА МАІ МАРЕ А АЧЕЦІІ СІСТЕМЕ Н'А ФОСТ АНТРЪ АНВЪЦЪТЪРЪ (ФІЕ АН ЧЕ ЛІМЕЪ ВА ФІ) КЪТ АН ПАЗА ФОРМЕЛОР, АН СКРІЕРІ, ШІ КОРЕСПОНДІНЦЕ СЪРПЕ, А КЪРОРА СЪВЪРШІРЕ АЪ ТРЕБЪІНЦЪ КЪ АДЕВЪРАТ ДЕ ВРЕМЕ, ШІ ВРЕМЕА ДЕ ЗЕЧЕ АНІ НЪ С'А ПЕРАДЪТ АНТРЪ АНВЪЦЪТЪРА ЦІІНЦЕЛОР АН ЛІМЕА, ПАТРІІ ЧІ АН ПАЗА ФОРМЕЛОР, АН ІНТРІЦІ, АН ЪРЪ, АН РІВАЛІТЪЦІ.

АША ДАР СІСТЕМА Є ДЕ ВІНЪ, ІАР НЪ ЛІМЕА РОМЪНЕАСКЪ.

ШКОАЛЕЛЕ ПРЕЪТІНДЕНІ СЕ АНТОКМЕСК ПЕНТРЪ ДЕСВОЛТАРЕА ФАКЪАТЪЦІЛОР АНЦЕЛЕГЪТОАРЕ ШІ МОРАЛЕ АЛЕ ТІНЕРІМІІ, АДІКЪ

сѣла щинцелор фѣрѣ спор ші ан лок де а десѣрта ші траѣ пе вѣтѣла школар, дін протівѣ ла обосеѣе ші аї тѣмпеѣе дѣхѣла, пентрѣ кѣ фоарте пѣцін анцелѣѣ.

Алта ші атреѣа прічінѣ а неспоріреї есте пе де о парте, кѣ се пѣн школарії ла анѣцѣтѣра ѣнеї щинце фѣрѣ а фі прѣгѣтїці кѣ кѣнощинцелѣ треѣѣнціоасѣ. Авем класѣ де леѣї, фѣрѣ а прѣчеда алте ле де Філософїѣ, авем класѣ де лїмѣа еле нїкѣ, фѣрѣ а аѣа нїчї ѣнѣла де Мітологїѣ, ші алте асеменѣа; іар пе де алтѣ парте, кѣ ла мѣлте анѣцѣтѣрї дѣпе сістѣма пѣнѣ акѣм а шкоалелор се вѣде о прѣкѣрмарѣ. Се анѣпе о лїмѣѣ саѣ о щинцѣѣ, ѣрмеаѣѣ школарѣла кѣтѣа антрѣнса ші апої фачѣ о анѣтарѣ де ѣн ан ші дої, ка сѣ ѣрмеѣѣ ан алте класѣ, ші апої іар трѣѣ ла лїмѣа ші ла щинца ѣе о а фост лѣсат. ҂е маї цїне мїнте атѣнчї копїлаѣ? ші орї ѣе анѣаѣѣ де ачї ананте, есте ка ші кѣна ар анѣпе лѣкѣрѣ деаа мїжлок ші спорѣла есте фоарте пѣцін-

҂їне есте де вїнѣ ла аѣаста? Домнїї профісорї? нѣ, кѣчї фїе карѣ вїне ла класѣла сѣѣ ла ѣеасѣла хотѣрѣт ші ѣрмеаѣѣ дѣпе планѣла ші сістѣма ѣе сѣнт антокміте, вїна есте дѣпе кѣм мѣ пажнѣѣам ан анѣла треѣѣт ан скрісореѣа кѣтрѣ д. Дїректорѣла шкоалелор, кѣ нѣ есте ѣнїме, нѣ ѣ мѣѣѣрѣ ан шкоалѣ. Пѣѣ ѣїнеѣа зѣѣ інѣїнерї, сѣ факѣ о хартѣ а ѣнѣї копрїнс, гоѣї сѣ фїе вѣнї, ші фоарте десѣѣѣршіці ан профісїа лор; аѣа фїе кѣрѣїа кѣтѣ о парте а аѣелї хартѣ, ка сѣ о лѣкрѣѣе деосѣвї, ші сѣ нѣ ле спѣѣ ѣе мѣѣѣрѣ саѣ скарѣ сѣ іа. Фїекарѣ ѣа сѣѣѣрші партеѣа са, о ѣа сѣѣѣрші фоарте вїне ші кѣ бреднїчїѣ, дѣр дѣѣнѣнѣѣо ла

ѣн лок кѣ ѣеѣлаалте пѣрѣї, нѣ ѣа пѣтѣа анкїѣѣа хартѣ аѣелїї копрїнс, пентрѣ кѣ фїекарѣа аѣѣт о деосѣвїтѣ мѣѣѣрѣ, о деосѣвїтѣ ѣнїме. Іатѣ дѣр мѣнѣкѣ задѣрнїкѣ карѣ се асѣамѣнѣ кѣ мѣнѣка де зѣѣе анї а шкоалелор ноастрѣ, дін карѣ н'ам пѣтѣт аѣа нїчї щинце нїчї лїмѣї, нїчї ансѣшї лїмѣа цѣрїї. (ѣа ѣрма)

Кѣтѣ ѣѣа.

Аннанте кѣ пѣцінї анї се аѣла ан Парїс ѣн фѣчор, пе кѣт сѣнѣтос ші антрѣг, пе атѣта ші сѣрак. ѣл анѣѣ доѣреѣа фоарте а се кѣѣѣторї. ҂е сѣ факѣ? Ашї да сѣат ші прїїмеѣа сѣат. Пе ѣрмѣ хотѣрѣ а се пѣне пе сїне ла лотерїѣ. Фѣкѣ кѣтѣа сѣтѣ де лозѣрї, апої вѣстї прїн жѣрналѣ, ка дамѣлѣ, карѣ ар аѣа пѣѣѣѣѣе а'л лѣа пе дѣнѣѣа де ѣѣрѣат, сѣ кѣмпѣре дін лозѣрї, кѣ кондїціѣ, ка тре кѣнѣдѣсе аѣелѣа гоате, сѣ се трагѣ дѣпѣ обїѣїѣ ѣнѣла, ші дама а кѣрїа лоз ар ѣшї, сѣ се кѣнѣне кѣ лотерїатѣла, іар сѣма де банї дѣѣнатѣ сѣ ле рѣмѣїѣ кѣпїтал де зѣстрѣ. Ам ѣїтат, дакѣ фѣчорѣла с'ѣѣ ансѣрат саѣ нѣ; щїѣ ансѣ атѣта, кѣмѣкѣ лозѣрїлѣ с'ѣѣ треѣѣт анкѣт н'ѣѣ ажѣнѣ. (Парїѣла арѣ опт сѣтѣмїї де лѣкѣїторї).

— Ан тоате времїлѣ нѣмаї ѣнѣлѣ дѣхѣрї (їндївїдѣрї) сѣнт, карѣ лѣкрѣаѣѣ пентрѣ щинце, іар нѣ ѣеакѣла лор. ѣеакѣла аѣ фост, карѣ аѣ отрѣвїт пѣ Сократѣс; ѣеакѣла аѣ фост, карѣ аѣ арѣ пе Хѣс; ѣеакѣрїлѣ аѣ рѣмѣс тот аѣелѣашї,

— Аѣѣла карѣ нѣ поате рїдїка сїнгѣр о пїатрѣ, сѣ о ласѣ сѣ закѣ аколо ѣн-де зѣѣѣ. Göthe's n. W.

Tatal nostru*)

каре'н черіѳрі

Дзкѳеці АН СТрзлѳіре,
Сѳантѳці НѳМЕ Фіе'н вѳакѳрі
Претѳтіндені АН Сѳінціре

Кіе А Та Ампрѳціе
Антре ної ш'ла Тѳѳ кѳемнт,
Тоці плінеаскѳ воеа Ціе,
КѳМ АН черіѳ ші пре пѳмжнт.

Дзне астѳзі Андѳратѳ
Доамне! пжне спре нѳтріре;
Іартѳ д'кселе пѳкате,
Те рѳгѳМ кѳ ѳміліре:

КѳМ ші ної череск Нѳрінте,
— Нѳмаї фіе міла Та —
Фапте реде, саѳ кѳвінте
Алтор' оамені вом ерта.

Дз пѳтере 'н сазѳічѳне,
Ші пѳзѳене мереѳ.
Дз іспітѳ, 'ншзлѳчѳне;
Фѳ оз фім окѳпаці де рѳѳ.

Дѳпѳ каре рѳгѳчѳне
Дѳлче Татѳ! Те мѳрім,
Ші сѳлршіна кѳ плекѳчѳне
Амін, Фіе, глѳсѳім.

*) Де присосар фі доарѳ а мѳ дѳсвін о вѳці
Аннаїмтеа ѳнора, каріі с'ар смінті АН
ачеастѳ проѳѳ а мѳ; де време че ші ла
аате неамѳрі де мѳлт се афлѳ рѳгѳчѳ-
неа доминѳлѳі ш. а. преѳМ ші ла ної
пѳалтіреа, АН верѳрі; ші че алціі аѳ
кѳтеѳат, аѳ нѳѳ нѳ'ніар фі слѳѳѳ?

Фііка Колнавѳ.

(dupa Uhland).

„Че аѳнет мѳ трѳзеѳе
АН а нѳпціі греа тѳчере?
Маїкѳ кѳнѳ! ЕН прівеѳе,
Чіні алінѳ а меа дѳрере?“

„Нѳ аѳд, нѳ вѳд пе німе,
Дормі АН паче, dormire, о фіікѳ!
Токм'акѳма ом нѳ віне
Ка сѳ'ці жоаче пе мѳзікѳ.“

„Нѳ'у мѳзікѳ пѳмжнтеаскѳ
Ініма че мї о аціѳ,
Чі кіемаре АНѳереаскѳ:
Ноапте кѳнѳ, мѳзікѳліѳѳ!“

НОАПТЕА

Вѳд пе шес о касѳ мікѳ,
Арѳорі верѳі о АНѳмерѳѳѳ,
Дрѳгѳлаша мѳ іѳбітѳ
АН одіхнѳ ачі вісеѳѳѳ, —

Іар' череаска Черѳсіре
Вѳд, де норі се АНнегрѳѳе, —
Ш' аѳ, сѳпѳ джншіі кѳ зімсіре
Дѳна плінѳ СТрзлѳѳеѳе!..

Ardelean Aurelie.